

San Sadurniño
www.sansadurnino.gal

PROTOCOLO DE DETECCIÓN E ACTUACIÓN PARA A PREVENCIÓN DE VIOLENCIA DE XÉNERO EN MENORES

INTRODUCCIÓN

OBXECTIVOS

PERSOAS DESTINATARIAS

XUSTIFICACIÓN TEÓRICA

CONCEPTO DE VIOLENCIA DE XÉNERO

DIFERENTES CONCEPTOS

INDICADORES PARA DETECTAR A VIOLENCIA DE XÉNERO

ALGÚNS SÍNTOMAS DE SOSPEITA QUE TEMOS QUE TER EN CONTA

FACTORES DE RISCO E/OU VULNERABILIDADE

PROTOCOLO DE ACTUACIÓN

-ANEXO 1. COMUNICACIÓN

-ANEXO 2. RECOLLIDA INICIAL DE INFORMACIÓN

-ANEXO 3. PRIMEIRA COMUNICACIÓN Á FAMILIA DA MENOR

-ANEXO 4. ENTREVISTA COA MENOR

-ANEXO 5. RESUMO DE ACTUACIÓNS

-ANEXO 6. PRIMEIRA COMUNICACIÓN Á FAMILIA DO MENOR

-ANEXO 7. ENTREVISTA CO MENOR

-ANEXO 8. RESUMO DE ACCIÓNS

-ANEXO 9. COMUNICACIÓN

ACTUACIÓNS

OUTRAS CUESTIÓNS QUE DEBEMOS COÑECER

INTRODUCCIÓN

O día 15 de marzo de 2016 o Alcalde de San Sadurniño, Secundino García Casal, declara constituída a Mesa Local de Coordinación do Concello de San Sadurniño, delegando a súa presidencia na concelleira de Igualdade Ana Belén Breixo Gundín.

De conformidade co establecido na Guía elaborada pola Secretaría Xeral de Igualdade no marco de elaboración coa FEGAM, defínese a Mesa Local de Coordinación (en diante M.L.C) como un instrumento operativo no que están representados tódolos ámbitos municipais implicados na loita contra a violencia de xénero, co obxecto de procurar unha maior eficiencia da resposta ante a grave vulneración de dereitos que supón a violencia de xénero.

Na xuntanza de seguimento da M.L.C celebrada o día 9 de novembro de 2016, ante a problemática da violencia de xénero en adolescentes, acórdase elaborar un protocolo de actuación para previr e abordar casos de violencia de xénero non as as vítimas sexan as menores, para ser aplicado principalmente non ámbito escolar, pero tamén para que serva de utilidade entre os distintos profesionais implicados non ámbito do benestar social.

Ademais o II Plan de Igualdade de Oportunidades entre homes e mulleres 2013-2017 do Concello de San Sadurniño sinala nos seus eixes estratéxicos a necesidade do establecemento de accións encamiñadas á prevención e intervención dos casos de violencia de xénero cos diferentes sectores de poboación, ea coordinación entre tódolos profesionais implicados.

O protocolo que a continuación se presenta é froito do traballo conxunto do persoal técnico e político da M.L.C municipal, polo que foi elaborado coa participación de representantes do sector educativo, sanitario, garda civil, servizos sociais e igualdade.

Para a súa elaboración tomamos tamén como referencia o protocolo xeral de prevención, detección e tratamento do acoso e ciberacoso escolar adaptado á L 39/2015 e L 40/2015 da Consellería de Educación.

OBXECTIVOS

Obxectivo xeral

O obxectivo xeral deste protocolo é o de previr e detectar precozmente situacións de violencia de xénero entre menores.

Non obstante, como obxectivos específicos, podemos indicar os seguintes:

Obxectivos específicos

- Identificar os distintos tipos de violencia de xénero
- Reflexionar sobre a violencia de xénero e a dotación de ferramentas para previla
- Contribuír á sensibilización dos profesionais sobre este problema
- Promover o recoñecemento de situacións de violencia de xénero e a busca de solucións tanto coas posibilidades menores afectadas como cos menores implicados

PERSOAS DESTINATARIAS

Este protocolo céntrase na identificación de calquera forma de violencia de xénero exercida sobre as mulleres menores de idade, independentemente de que sexa o agresor, aínda que as actuacións as que se refire están máis centradas na violencia exercida pola parella na etapa da adolescencia, co obxecto de que poida ser utilizado polos profesionais para a actuación e a abordaxe de casos en menores que estean escolarizados non C.P.I de San Sadurniño e/ou residan no termo municipal de San Sadurniño, dos que exista a sospeita de que sofren violencia de xénero.

Para entender o concepto de menores e adolescentes estaremos ó establecido na Lei 3/2011 de 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, que non artigo 37 establece:

“Para os efectos desta lei, enténdese por infancia o período de vida das persoas comprendido desde o nacemento ata os 12 anos de idade, e por adolescencia o que abarca desde a devandita idade ata a maioría de idade establecida pola Constitución e o Código civil”

XUSTIFICACIÓN TEÓRICA

A Lei 3/2011 de 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, establece non seu artigo 39 e seguintes os principios de colaboración e actuacións conxuntas e integrais entre as distintas institucións.

Artigo 40. Planificación de actuacións e programación de recursos

3. A actuación dos poderes públicos galegos non campo da asistencia e da protección ás menores e ós menores desenvolverase de forma integral, xuntando, no posible, os recursos dispoñibles en accións coordinadas e, de ser o caso, conxuntas. A xestión destes recursos levaranse a cabo de acordo con criterios de descentralización e/ou desconcentración, de xeito que se favoreza a participación das distintas institucións, sexan públicas ou privadas, na súa xestión e a proximidade da administración á cidadanía

Artigo 47.g) A promoción dos valores de igualdade, respecto e integración, desenvolvendo programas para a prevención, o control e a erradicación do acoso escolar, da violencia de xénero e das actitudes xenófobas.

O Decreto 229/2011 de 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade, establece no seu artigo 28 do "Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar que a Consellería con competencias en materia de educación asegurará, dentro do seu ámbito competencial e de acordo co establecido no artigo 17 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a escolarización inmediata do alumnado que se vexa afectado por cambios de centro derivados de situacións de violencia de xénero. Así mesmo, os centros educativos prestarán atención especial á inclusión e normalización do dito alumnado"

O Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar, establece como obxectivos do plan de convivencia no seu artigo 12.e) Facilitar a prevención, detección e eliminación de todas as manifestacións de violencia,

especialmente do acoso escolar, da violencia de xénero e das actitudes e comportamentos xenófobos e racistas.

Igualmente no I Plan de actuación para a igualdade nos Centros Educativos de Galicia 2016-2020, establece nos seus Eixes 5, traballar as relacións de uso abusivo de poder e a violencia sistémica no exercicio de relacións persoais co fin de visibilizar os mecanismos que sustentan a violencia de xénero e favorecer relacións pacíficas e positivas para todos os membros da comunidade.

Neste eixe atopamos coa medida 22: “Realizar un breve protocolo de actuación para abordar casos de condutas contrarias á convivencia por razón de xénero”

Por outra banda, no Eixe 6 do I Plan indicado, céntrase na necesidade de “abordar a detección precoz e resposta eficaz e sistémica á violencia de xénero e outras formas de abuso, discriminación e violencia asociada, con especial atención á prevención e compensación da discriminación múltiple”, establecendo como unha das medidas (M21) a realización dunha guía básica de detección precoz de violencia de xénero.

No concernente ó sistema sanitario, debemos tamén facer referencia a Lei 8/2008 de 10 de xullo, de saúde de Galicia, que establece, nos seus criterios xerais de actuación, a formulación de políticas de igualdade de xénero.

A LO 8/2015 de 22 de xullo e modificacións da LO 1/2004 con respecto ó recoñecemento de menores como vítimas de violencia de xénero, estende o dereito de atención e asistencia sanitaria ás persoas menores que sofren ou sufriron violencia de xénero.

CONCEPTO DE VIOLENCIA DE XÉNERO

A Lei Orgánica 1/2004 de 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, no seu artigo 1.1 define a violencia de xénero como aquela que “como manifestación da discriminación, a situación de desigualdade e as relacións de poder dos homes sobre as mulleres, exerce sobre estas por parte de quen sexan ou foran os seus cónxuxes ou de quen estea ou estivesen ligados a elas por relacións similares de afectividade, aínda sen convivencia, e comprende todo acto de violencia física e psicolóxica, incluídas as agresións á liberdade sexual, as ameazas, as coaccións ou a privación arbitraria de liberdade.

Non obstante, na elaboración deste protocolo, seguiremos a Lei 11/2007 galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, por considerar que establece un criterio moito máis amplo.

Segundo a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, enténdese por violencia de xénero:

- calquera acto violento ou agresión
- baseados nunha situación de desigualdade
- no marco dun sistema de relacións de dominación dos homes sobre as mulleres
- que teña ou poida ter como consecuencia un dano físico, sexual ou psicolóxico, incluídas as ameazas de tales actos e a coacción ou privación arbitraria da liberdade
- tanto se ocorren non ámbito público coma na vida familiar ou privada.

TIPOS DE VIOLENCIA DE XÉNERO

(segundo a Lei 11/2007, do 27 de xullo)

“Considéranse formas de violencia de xénero, fundamentalmente, as seguintes:

a) **Violencia física**, que inclúe calquera acto de forza contra o corpo da muller, con resultado ou risco de producir lesión física ou dano, exercida por quen sexa ou fose o seu cónxuxe ou por quen estea ou estivese ligado a ela por análoga relación de afectividade, aínda sen convivencia.

Igualmente, terán a consideración de actos de violencia física contra a muller os exercicios por homes do seu contorno familiar ou do seu contorno social e/ou laboral”

Cando falamos de lesións físicas ou danos estamos falando de labazadas, golpes, queimaduras, beliscos, tiróns de pelo, picadas, empuxóns, lanzamento de obxectos, uso de armas, intentos de estrangulamento, intentos de asasinato, intentos de provocar abortos...

O maltrato físico é o máis evidente e o máis doado de demostrar; aínda así, non é preciso que se requira atención médica ou que teña efectos visibles no corpo. É moi probable que comece cun simple golpe ou labazada.

b) **Violencia psicolóxica**, que inclúe toda conduta, verbal ou non verbal, que produza na muller desvalorización ou sufrimento, a través de ameazas, humillacións ou vexacións, esixencia de obediencia ou submisión, coerción, insultos, illamento, culpabilización ou limitacións do seu ámbito de liberdade, exercida por que sexa ou fose o seu cónxuxe ou por quen estea ou estivese ligado a ela por análoga relación de afectividade, aínda sen convivencia.

“Igualmente, terán a consideración de actos de violencia psicolóxica contra a muller os exercidos por homes do seu contorno familiar ou do seu contorno social e/ou laboral”

Trátase dunha conduta intencionada e prolongada no tempo que atenta contra a integridade psíquica e emocional da muller e contra a súa dignidade como persoa, e que ten como obxectivo impoñer pautas de comportamento que o home considera que debe ter a súa parella. Este tipo de violencia, non é tan visible e en moitas ocasións non é

identificada pola vítima como tal, senón como manifestacións propias do carácter do agresor, non obstante, a súa persistencia no tempo deteriora gravemente a estabilidade emocional, destruindo a autoestima e a personalidade da muller.

Inclúe insultos (expresións como: estás louca, es unha histérica, ignorante, atrasada, fea...); menosprezos (expresións como: non serves para nada, non es capaz de facer nada ben, se non fose por min onde irías?...); intimidacións/ ameazas (expresións como: voute matar); abuso de autoridade (por exemplo: rexistra as túas cousas, revisa o teu correo, preguntas cousas como " con quen estiveches hoxe? Chegastes 10 minutos tarde...) falla de respecto (non respecta as túas necesidades, sentimentos, opinións, desexos e manipula o que dis, destrúe obxectos de especial valor para ti, ignora a túa presenza, desautorízate diante doutras persoas...); esixir obediencia (non quere que a muller estude, quere que se vista como el quere, contrólalle o tempo, pregúntalle " a que hora chegas?", dille " quita esa roupa e pon outra"...); castigar co silencio e incomunicación (o silencio reiterado pode chegar a ferir tanto como as palabras); culpabilizar á muller de todo o que ocorre de modo que ao final ela pensa que é a culpable de todas as situacións de tensión; amosar celos (acusar constantemente de ser infiel e coquetear con outros homes, impedir relacións con amigos/as e familiares, illar a muller de toda a súa contorna...).

c) **Violencia económica**, que inclúe a privación intencionada, e non xustificada legalmente, de recursos para o benestar físico ou psicolóxico da muller e das súas fillas e fillos ou a discriminación na disposición dos recursos compartidos non ámbito da convivencia de parella.

Inclúe a privación intencionada, e non xustificada legalmente, de recursos para o benestar físico ou psicolóxico da muller.

O maltratador considera que a muller é incompetente e que non administra ben ou gasta os cartos en cousas innecesarias, polo que non pode tomar decisións sobre o destino do gasto.

d) **Violencia sexual e abusos sexuais**, que inclúen calquera acto de natureza sexual forzada polo agresor ou non consentida pola muller, e que abarcan a imposición, mediante a forza ou con intimidación, de relacións sexuais non consentidas, e o abuso sexual, con independencia de que o agresor garde ou non relación conxugal, de parella, afectiva ou de parentesco coa vítima.

As agresións sexuais comprenden calquera atentado contra a liberdade sexual doutra persoa, realizado con violencia ou intimidación. Dentro destas se atopa a violación: cando a agresión sexual consiste na penetración co órgano sexual por vía vaxinal, anal ou bucal ou a introdución de calquera clase de obxecto u membros corporais (por exemplo os dedos) por vía vaxinal ou anal.

Considéranse abusos sexuais non consentidos aqueles no que o consentimento se obtén valéndose dunha situación de superioridade manifesta que coarte a liberdade da vítima.

e) **Acoso sexual**, que inclúe aquelas condutas consistentes na solicitude de favores de natureza sexual, para si ou para unha terceira persoa, nas que o suxeito activo se prevale dunha situación de superioridade laboral, docente ou análoga, co anuncio expreso ou tácito á muller de causarlle un mal relacionado coas expectativas que a vítima teña non ámbito da devandita relación, ou baixo a promesa dunha recompensa ou dun premio non ámbito desta.

Como veos tamén existe agresión sexual cando se atenta contra a liberdade sexual da muller aínda que non implique contacto físico entre esta e o agresor (obrigala a masturbarse ou a manter relacións sexuais con terceiros)

f) **O trafico de mulleres e nenas con fins de explotación**, calquera que fose a relación da vítima co agresor e o medio utilizado.

Inclúe a captación, o transporte, o traslado, a acollida ou a recepción de persoas, especialmente de mulleres e nenas, que son as súas principais vítimas, recorrendo á ameaza ou ao uso da forza ou outras formas de coacción, ou rapto, ou fraude, ou engano, ou abuso de poder ou dunha situación de vulnerabilidade ou a concesión ou recepción de pagos ou beneficios para obter o consentimento dunha persoa que teña autoridade sobre outra, con fins de explotación. Esa explotación incluírá, como mínimo, a explotación da prostitución allea ou outras formas de explotación sexual, os traballos ou servizos forzados, a escravitude ou as prácticas similares. Independentemente da relación que una á vítima co agresor e o medio empregado.

g) **Calquera outra forma de violencia** recollida nos tratados internacionais que lesione ou sexa susceptible de lesionar a dignidade, a integridade ou a liberdade das mulleres.

DIFERENTES CONCEPTOS

Violencia de xénero: dirixida ás mulleres polo mesmo feito de selo, é dicir, por considerar que o sexo feminino é inferior e debe continuar nunha posición de subordinación con respecto ao masculino.

Violencia familiar: infrinxida por persoas do medio familiar e dirixida, xeralmente, ás persoas máis vulnerables do mesmo: nenos, nenas persoas anciáns, persoas con discapacidade...

Violencia doméstica: dirixida á persoa ou persoas que convivan xuntas. Non é preciso que existan lazos familiares.

INDICADORES PARA DETECTAR A VIOLENCIA DE XÉNERO

Signos do maltrato: algúns comportamentos, actitudes, comentarios ou omisións poden ser manifestacións de violencia de xénero:

Abusos dirixidos ó aspecto psicolóxico: (os máis frecuentes en adolescentes)

- Manipulación afectiva
- Ignora ou despreza os sentimentos dela con frecuencia
- Ridiculización, insultos, desprezos (ás veces ás mulleres en xeral)
- Humillacións, gritos ou insultos tanto en privado coma en público
- Burlas, alcumes indesexables, descalificacións
- Minimización, desautorización da posible vítima
- Faille crer que está tola
- Ameazas con facerlle dano a ela ou á súa familia
- Coacción verbal, vexación
- Illamento de familiares e/ou amizades
- Destrucción de obxectos físicos da vítima ós que se lle ten certo apego e/ ou cariño

Condutas dominantes ou de control

- Controla o diñeiro ou toma decisións por ela
- Invade a privacidade
- Controla a maneira de vestir e maquillarse
- A acompaña constantemente. Dálle ordes e lle obriga a cumprilas. Esixencia de obediencia
- Revisa e controla o seu teléfono móbil e as redes sociais con asiduidade
- Chama constantemente para saber o que fai e onde está
- Mostra celos frecuentemente (celos patolóxicos)
- Non lle permite estudar e/ou facer actividades de ocio
- Non lle permite saír co seu círculo de amizades porque a el non lle caen ben

- Ameaza en caso de deixalo ou en caso de non facer o que o agresor pide

Maltrato físico

- Empurróns, beliscos, labazadas, golpes, puñadas, patadas, malleiras
- Hematomas, fracturas
- Tiróns de pelo
- Cortes
- Queimaduras (poden ser de cigarros)
- Lesións frecuentes (por cordas..., mordeduras, feridas, rabuñazos, feridas nas coxas, dor na vulva...
- Perforación de oídos
- Malleiras etc.
- Problemas físicos ou necesidades médicas non atendidas

Abuso sexual

- Tocamentos e bicos non desexados
- Relacións sexuais obrigadas ou non desexadas
- Privación do uso de métodos anticonceptivos
- Xogos sexuais forzados
- Embarazo precoz e non desexado
- Agresión sexual
- Acoso (solicitud de favores sexuais con coacción ou ameaza)

ALGÚNS SÍNTOMAS DE SOSPEITA NAS ADOLESCENTES E/OU MENORES QUE TEMOS QUE TER EN CONTA

Existen unha serie de síntomas que poden facer pensar que unha persoa sofre violencia de xénero. É importante que o persoal técnico os coñeza e manteña unha actitude alerta para identificar os casos.

Síntomas físicos frecuentes:

Manifestacións somáticas: cefalea, cervicalxia, dor crónico en xeral, molestias gastrointestinais, molestias pélvicas

Palpitacións, tremores, suoracións, náuseas

Mareos, inestabilidade, sensación de afogo

Pouco apetito ou voracidade, trastornos de conduta alimentaria

Síntomas psicolóxicos frecuentes:

Perda de enerxía ou fatiga (insomnio e/ou hipersomnia)

Hipervixilancia

Medo a volverse tola e/ou morrer

Diminución do rendemento académico respecto ó habitual. Falta de concentración

Dificultades na toma de decisións

Alteracións non estado de ánimo (depresión, busca de aceptación, indefensión, cambios da autoestima, irritabilidade, cambios de humor repentinos, impulsividade, ansiedade, sentimentos de culpa, inestabilidade emocional, esgotamento psíquico...)

Intentos de suicidio

Outros antecedentes persoais e de hábitos de vida

Illamento en clase, en grupos de traballo, en recreos, en entradas e saídas do centro.

Cambios de actitude ou modificacións de conduta e comportamento, tanto co profesorado como con compañeiros e compañeiras.

Negativa inustificada e tenaz a asistir a calquera actividade extraescolar, ó viaxe de fin de curso ou a excursións.

Faltas inustificadas de clase e/ou abandono do centro escolar durante o horario lectivo.

Abandono definitivo dos estudos e/ou fracaso escolar

Conduas e chamadas de atención en clase que antes non existían.

Cambios no estilo de vida (relacións sexuais precoces ou arriscadas, comportamento delictivo/predelictivo, consumo de alcohol abusivo e outras drogas...) abuso de medicamentos.

Fugas do fogar.

Conduas de protección inapropiadas e/ou esaxeradas (discusións e enfrontamentos na contorna e entre a familia)

Asunción do rol de adulto.

Alteracións na identidade persoal, na conduta sexual, na competencia persoal.

Outros problemas de atención sanitaria:

Problemas xineco-obstétricos

Dor pélvico, infeccións xinecolóxicas repetidas, dismenorrea, presenza de lesións en xenitais, mamas ou abdome.

Utilización de servizos sanitarios de forma discontinua con existencia de períodos de períodos de hiperfrecuentación e outros de abandono (longas ausencias) incumprimento de citas ou tratamentos.

Uso repetido dos servizos de urxencias.

FACTORES DE RISCO E/OU VULNERABILIDADE

A violencia prodúcese en parellas de calquera clase social, en tódalas culturas e en calquera grupo de idade, pero pare que o perfil de maior risco de ser muller maltratada éo que posúe algunha das seguintes características:

- Vivencia de violencia domestica na súa familia de orixe. Exposición á violencia parental na infancia ou antecedentes de maltrato en relacións de parellas anteriores.
- Baixo nivel cultural e socioeconómico
- Condicións de muller inmigrante
- O emparellamento temperá, e máis si vai unido a unha maternidade prematura ou a unha parella considerablemente maior, pode interferir negativamente no desenvolvemento educativo e profesional da muller e facela menos autónoma e máis dependente da relación de parella.
- Illamento da familia de orixe e/ou social, carencias afectivas.
- Baixa autoestima e déficits de asertividade.
- Rasgos psicopáticos ou alteracións psicopatolóxicas como a depresión crónica e a dependencia emocional excesiva, ou trastornos da conduta alimentaria.
- Discapacidade
- Pertenza a pandillas violentas
- Embarazo
- Consumo de alcohol ou drogas, dado que poden conlevar a diminución da conciencia ou a falta de discriminación das situacións de risco.

Factores de risco de ser home maltratador

Poden darse en calquera contexto, clase social ou nivel cultural, pero algúns factores ou situacións poden ser relacionados. Estes son:

- Experiencia de violencia na súa familia de orixe.
- Alcoholismo e outras drogodependencias.
- Pobreza, dificultades económicas.
- Homes violentos, controladores e posesivos.
- Baixa autoestima.
- Concepción ríxida e estereotipada do papel do home e da muller.
- Illamento social (sen amizades de confianza)
- Vida centrada exclusivamente na familia.
- Persoas que arranxan as súas dificultades con violencias e culpan a outras persoas da súa perda de control.
- Trastornos psicopatolóxicos. Celotipia

PROTOCOLO DE ACTUACIÓN

Este protocolo, como indicamos, pretende a detección precoz ante situacións, condutas, síntomas ou signos de sospeita de violencia de xénero.

Os profesionais debemos ter sempre en conta que é moi importante xerar confianza nas menores para que se atrevan a contar o que están a sufrir na súa relación de parella. É posible que se detecte que algunha menor se mostre de pronto animicamente de maneira distinta a como o tiña feito ata agora, ou que vexamos algunha marca que antes non tiña e que trate de ocultar. É habitual que unha menor que sufra na súa relación violencia de xénero non queira falar de iso, ó principio sobre todo, porque sinta que o seu problema é solo dela ou da súa parella e se sinta culpable.

A adolescencia é unha etapa de moita confusión, e polo tanto as menores son moi vulnerables e influenciáveis. É importante tratar de achegarnos a ela, mostrarnos accesibles.

DETECCIÓN E VALORACIÓN

ANEXO 1.

Comunicación sobre unha posible situación de violencia de xénero

Consiste na recollida de información da persoa que comunica ou observou a posible situación de violencia por parte do profesional.

É aconsellable concretar o máximo posible o lugar e data na que tiveron lugar.

Neste apartado recolleremos os datos da persoa que comunica a situación de posible violencia de xénero, xunto coa vía de coñecemento e comunicación da situación, os datos da menor e do menor afectados e unha breve descrición dos feitos comunicados.

No caso de que a persoa que comunica a situación non poida ou non queira ser identificada, figurará igualmente a sinatura da persoa que rexistra a situación, de forma que quede constancia dos datos recollidos para poder iniciar o estudio do caso.

Anexo 1. Comunicación sobre unha posible situación de violencia de xénero

Persoa que comunica a situación de posible de violencia de xénero

☐ Denuncia anónima	☐ Familiares da alumna
☐ Equipo directivo do centro.	☐ Persoa observadora/espectadora externa
☐ Profesorado do centro educativo	☐ Servizos sociais
☐ Orientadora/o escolar	☐ Servizos médicos
☐ Alumna	☐ Outros (especificar)
☐ Amigos/as da alumna	

Vía de coñecemento e comunicación da situación

☐ Observación directa	☐ Entrevista con Servizos Sociais
☐ Entrevista co orientador/a escolar	☐ A través dun medio telemático (especificar):
☐ Titor/a	☐ Consulta médica
☐ Profesorado	☐ Outros (especificar):
☐ Equipo directivo	

A MENOR

<i>Nome e apelidos (ou iniciais destes)</i>	<i>Centro educativo</i>	<i>Sexo</i> ☐ Muller
<i>Persoa con discapacidade SI NON</i>	<i>Idade</i>	<i>Data de nacemento</i>

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

O MENOR

<i>Nome e apelidos (ou iniciais destes)</i>	<i>Centro educativo</i>	<i>Sexo</i> ☐ Home
<i>Persoa con discapacidade SI NON</i>	<i>Idade</i>	<i>Data de nacemento</i>

Breve descripci3n dos feitos

....., de de

Sinatura 1 (persoa que comunica a situaci3n*)

Sinatura 2 (persoa receptora da demanda)

* No caso de que a persoa que comunica a situaci3n non poida ser identificada, figurar3 a sinatura da persoa que rexistra a situaci3n.

ANEXO 2.

Recollida inicial de información

Consiste na identificación e valoración da situación de violencia na que se tratará de ter sempre en conta tres factores:

- valoración biopsicosocial
- da situación de violencia
- do risco

Como indicamos anteriormente os tipos de agresión denunciada poden ser diversos, polo que trataremos de marcar tanto as posibles situacións de violencia como os lugares e momentos nos que se produce. Esta información axudaranos no procedemento e esclarecemento das averiguacións posteriores, así como no establecemento da valoración dos feitos acontecidos e nos que guiará no seguimento e intervención posterior do caso.

Anexo 2. Recollida inicial de información

Persoa que comunica a situación de posible violencia de xénero

Data do inicio do protocolo (día/mes/ano)

A menor

Nome e apelidos (ou iniciais destes)	Centro educativo	Sexo ☐ Muller
Persoa con discapacidade SI NON	Idade:	Data de nacemento:

O menor

Nome e apelidos (ou iniciais destes)	Centro educativo	Sexo ☐ Home
Persoa con discapacidade SI NON	Idade:	Data de nacemento:

Tipo de agresión denunciada

Psicolóxica	Física
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Insultos ☐ Calumnia, desprestixio ☐ Ridiculización pública ☐ Ameazas ☐ Chantaxe ☐ Extorsión ☐ Conduta de control (illar, ignorar, non deixar participar) ☐ Destrucción de obxectos persoais ☐ Outros 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Empurrar ☐ Rabuñar ☐ Queimar ☐ Beliscar ☐ Pegar ☐ Outros
Sexual	Outros
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Abuso (Realización de prácticas sexuais non desexadas, tocamientos, privación de uso de métodos anticonceptivos) 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ciberacoso ☐ ...

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

<ul style="list-style-type: none"> ☐ Acoso (Solicitud de favores sexuais con coacción o ameaza) ☐ Agresión sexual 	
---	--

Lugares e momentos onde se produce a posible situación de violencia de xénero

<ul style="list-style-type: none"> ☐ No centro educativo ☐ Na casa da posible vítima ☐ Na casa do presunto agresor. ☐ Nos lugares de ocio cos amigos/as ☐ A soas ☐ Outros: ... 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ No móbil ☐ Por internet ☐ Outros: ...
--	---

Feitos observados

Data e lugar de realización	Conduta observada	Implicados e testemuñas

....., de de

Sinatura

(persoa receptora da información, responsable das averiguacións previas)

ANEXO 3.

Primeira comunicación a familia da presunta vítima

Previamente realizaras a xestión telefónica coa familia para informar acerca do problema.

Debemos ter en conta que a menor pode sentir medo de falar co seu pai e coa súa nai, porque crea que a van culpar do problema que padece ou porque quizais os proxenitores ou titores nin sequera saiban que ten parella e como é esta parella.

Neste sentido debemos facer que estes poidan entender o que a menor pode estar a sufrir, e que podemos axudarlles a buscar algún tipo de axuda.

Solicitarase en todo momento colaboración familiar para o apoio e seguimento das súas fillas e dos seus fillos.

Anexo 3

Primeira comunicación á familia da menor

Estimado/a señor/a D/Dª (nome e apelidos do pai, nai ou persoa titora legal da menor):

Como..... diríxome a vostede co obxecto de convocalo/a a unha reunión urxente que se vai desenvolver o próximo día ... (día/mes/ano), ás ... (horas), no ... (lugar), coa finalidade de informalo/a dos feitos acontecidos

Coa finalidade de recompilar toda a información posible que contribúa ao adecuado desenvolvemento do protocolo, solicitarase a súa colaboración.

Así mesmo, será informado/a puntualmente das actuacións que se desenvolvan e que poidan afectarlle á súa filla.

....., de de

Sinatura

Recibín e fun informado/a

(responsable da tramitación)

(sinatura/s do/s representante/s legais da menor)

ANEXO 4.

Entrevista coa menor

Esta entrevista realizarase sempre pola persoa de referencia en presenza doutro adulto (nai, pai, titor, profesor/a...) intentando unha busca activa de indicadores de sospeita.

É importante nesta entrevista observar as actitudes e o estado emocional, a través da linguaxe verbal e non verbal, facilitando a expresión dos sentimentos.

Desta forma, procuraremos seguir unha secuencia lóxica nas preguntas máis xerais e indirectas a outras máis concretas e directas para abordar directamente o tema da violencia.

Trataremos de que a menor faga un relato do suceso ou sucesos nos que se ve implicada.

Expresaremos, neste sentido, que nunca está xustificada a violencia nas relacións, e no caso de que a menor o recoñeza, indicaremos que non é culpable da violencia sufrida.

Igualmente, axudaremos a pensar, a ordenar as súas ideas, e a tomar as decisións, evitando frases críticas ou de ausencia de resposta como : porque segues con el?, se quixeras acabar con el te rirías...

Transmitirlle que non está soa, que unha relación de parella debe estar baseada no cariño, no respecto e na comprensión.

Anexo 4

Entrevista coa menor

Datos persoais da menor

Nome e apelidos (ou iniciais destes)	Centro educativo	Sexo O Muller o Home
Persoa discapacitada o SI o NON	Idade	Data de nacemento

Preguntas para a recollida dunha información inicial e rexistro das respostas

As respostas permitirán saber como é a situación da menor

Preguntas tipo	Respostas
☐ Como te atopas?	
☐ Sénteste a gusto?	
☐ Tes amigos/as?	
☐ Como son as relacións cos teus compañeiros e coas túas compañeiras?	
☐ Como son as relacións coa túa familia?	
☐ Tes parella?	
☐ Como son as relacións coa túa parella?	
☐ Sabes en que consiste a violencia de xénero?	
☐ Son frecuentes estas situacións no teu entorno? Cales son as máis habituais?	
☐ Por que cres que se dan este tipo de situacións?	
☐ Sufriches algunha destas situacións nalgunha ocasión?	

Preguntas tipo	Respostas
☐ ...	
☐ ...	
☐ ..	

Preguntas para a análise da situación ocorrida e rexistro das respostas

Trátase de que a menor faga un relato do suceso no que se ve implicada.

Preguntas persoais	Respostas
☐ Que foi o que aconteceu?	
☐ Cando sucederon os feitos?	
☐ Onde sucederon os feitos?	
☐ Repetiuse esta situación noutras ocasións?	
☐ Desde cando ocorre esta situación?	
☐ Como te sentes ante estes sucesos?	
☐ Que fas ti cando ocorre?	
☐	
☐	
☐	
☐ ...	
☐ ...	

San Sadurniño
www.sansadurnino.gal

Preguntas persoais específicas do ciberacoso	Respostas
☐ Souben que hai mozos e mozas que se están a meter con outros/as por medio do móbil e de internet. Ti sabes algo?	
☐ Que opinas disto? Por que cres que o fan?	
☐ Coñeces a alguén que lle estea pasando?	
☐ Ti sabes que estamos para axudarnos e que non podemos permitir que isto lle suceda. Ocorreche algunha vez a ti? Estache a pasar?	
☐ O problema é con internet ou co teléfono móbil? Redes sociais, messenger, chat, correo electrónico, sms, mms, youtube...?	
☐ Quen é a persoa que está a facer isto?	
☐	
☐ ...	
☐ ...	

Preguntas sobre as persoas observadoras/espectadoras	Respostas
☐ Hai máis persoas que o saben? Quen máis coñece a situación?	
☐ Por que o sabe? Contáchesllo ti?	
☐ Onde estaba esa persoa cando sucederon os feitos?	

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

☐ Como reaccionou ou reaccionaron as persoas que estaban presentes?	
☐ ...	
☐ ...	

Preguntas sobre as propostas da presunta vítima	Respostas
☐ Que pensas que poderíamos facer para axudarche?	
☐ ...	
☐ ...	

....., de de

Sinatura

(persoa responsable da tramitación)

ANEXO 5.

Resumo de accións

Consiste no rexistro da información facilitada á menor e a súa familia sobre as medidas que se poden por en marcha.

Anexo 5

Resumo de accións

Resumo da información á menor e a súa familia sobre as medidas que se poden poñer en marcha.

Medidas
☐ Comunicación a Servizos Sociais
☐ Comunicación á entidade correspondente: Garda Civil, Policía, Fiscalía...
☐ Recomendación de acudir a Servizos Sanitarios (exploración xinecolóxica, atención psicolóxica, urxencias...) en caso necesario
☐ Comunicación ao centro educativo
☐ Outros

..... de de

Sinatura

(persoa responsable da tramitación)

ANEXO 6.

Primeira comunicación á familia do menor

Previamente realizarase a xestión telefónica coa familia para informar acerca do problema.

Debemos ter en conta que o menor pode sentir medo de falar porque quizais os proxenitores ou titores nin sequera saiban que ten parella e como é esta parella.

Neste sentido debemos facer que estes poidan entender a importancia da detección dunha posible situación problemática e que podemos axudarlles a buscar algún tipo de axuda personalizada na atención do seu caso concreto.

Igualmente garantirase a confidencialidade en todo o proceso.

Anexo 6

Primeira comunicación á familia do menor

Estimado/a señor/a D/Dª ... (nome e apelidos do pai, nai ou persoa titora legal do menor):

Como... diríxome a vostede co obxecto de convocalo/a a unha reunión urxente que se vai desenvolver o próximo día ... (día/mes/ano), ás ... (horas), no ... (lugar), coa finalidade de informalo/a dos feitos acontecidos.

Coa finalidade de recompilar toda a información posible que contribúa ao adecuado desenvolvemento do protocolo, solicitarase a súa colaboración.

Así mesmo, será informado/a puntualmente das actuacións que se desenvolvan e que poidan afectarlle ao seu fillo.

....., de de

Sinatura

Recibín e fun informado/a

(responsable da tramitación)

(sinatura/s do/s representante/s legais do menor)

ANEXO 7.

Entrevista co menor

Esta entrevista realizarase sempre pola persoa de referencia en presenza doutro adulto (nai, pai, titor, profesor/a...) intentando unha busca activa de indicadores de sospeita.

É importante nesta entrevista observar as actitudes e o estado emocional, a través da linguaxe verbal e non verbal, facilitando a exposición dos sentimentos.

Desta forma, procuraremos seguir unha secuencia lóxica nas preguntas máis xerais e indirectas a outras máis concretas e directas para abordar directamente o tema da violencia.

Trataremos de que o menor faga un relato do suceso ou sucesos nos que se ve implicado.

Igualmente garantirase á familia a confidencialidade en todo o proceso.

Anexo 7

Entrevista co menor

Datos persoais do menor

<i>Nome e apelidos (ou iniciais destes)</i>	<i>Centro educativo</i>	<i>Sexo</i> ☐ Muller ☐ Home
<i>Persoa discapacitada SI/NON</i>	<i>Idade</i>	<i>Data de nacemento</i>

Preguntas para a recollida dunha información inicial e rexistro das respostas

As respostas permitirán saber como é a situación do menor

Preguntas tipo	Respostas
☐ Como te atopas?	
☐ Sénteste a gusto?	
☐ Tes amigos/as?	
☐ Como son as relacións coa túa familia?	
☐ Tes parella?	
☐ Como son as túas relacións de parella?	
☐ Como é a túa parella?	
☐ Sabes en que consiste a violencia de xénero?	
☐ Son frecuentes estas situacións no teu entorno? Cales son as mais habituais?	
☐ Por que cres que se dan esas situacións?	

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

Preguntas tipo	Respostas
☐ Sufriches algunha destas situacións nalgunha ocasión?	
☐	

Preguntas para a análise da situación ocorrida e rexistro das respostas

Trátase de que o menor faga un relato do suceso no que se ve implicado.

Preguntas tipo	Respostas
☐ Que foi o que aconteceu?	
☐ Onde sucederon os feitos?	
☐ Repetiuse esta situación noutras ocasións?	
☐ Dende cando ocorre esta situación?	
☐ Como te sentirías ti no seu lugar?	
☐ Pensas que puidiches evitar?	
☐ Necesitas axuda?	
☐ Como pensas que se podería solucionar o problema?	
☐ Cal é o teu compromiso para levar adiante esta solución?	
☐ ...	
☐ ...	

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

Preguntas específicas do ciberacoso	Respostas
☐ Souben que hai mozos e mozas que se están a meter con outros por medio do móbil e de internet. Ti sabes algo?	
☐ Que opinas disto? Por que cres que o fan?	
☐ Coñeces a alguén que lle estea pasando?	
☐ Ti sabes que no centro estamos para axudarnos e que non podemos permitir que isto lle suceda ao noso alumnado. Parece ser que dende hai algúns días se está a producir unha situación destas, ti sabes algo?	
☐ Cántame algunhas cousas das que fixeches co móbil ou con internet que creas que puidesen resultarlle desagradables a algunha persoa	
☐ Ocorreche algunha vez a ti? E ti, fixéchelo algunha vez?	
☐ Estás a facelo agora? Por que o fas ou o fixeches?	
☐ O problema é con internet ou co teléfono móbil? Redes sociais, messenger, chat, correo electrónico, sms, mms, youtube...?	
☐ Cres que lle gusta o que fas?	
☐	
☐	
☐ ...	

San Sadurniño

www.sansadurnino.gal

SAN SADURNIÑO

EN IGUALDADE

Preguntas específicas do ciberacoso	Respostas
☐ ...	
☐ ...	

..... de de

Sinatura

(persoa receptora da información, responsable da tramitación)

ANEXO 8.

Resumo de accións

Consiste no rexistro da información facilitada á menor e a súa familia sobre as medidas que se poden por en marcha.

Anexo 8

Resumo de accións

Resumo da información ao menor e a súa familia sobre as medidas que se poden poñer en marcha.

Medidas
☐ Comunicación a Servizos Sociais
☐ Comunicación á entidade correspondente: Garda Civil, Policía, Fiscalía...
☐ Recomendación de acudir a Servizos Sanitarios (atención psicolóxica, urxencias...) en caso necesario
☐ Comunicación ao centro educativo
☐ Outros

....., de de

Sinatura

(persoa responsable da tramitación)

ANEXO 9.

Comunicación e derivación

É importante a comunicación formal ós órganos competentes para poder posteriormente realizar un plan de intervención personalizado e individualizado e abordar a situación existente.

Anexo 9

Comunicación a ... (entidade á que se deriva)

Estimado/a señor/a D/Dª ... (nome e apelidos do profesional a quen vai dirixida e do que se solicita colaboración), membro do ... (Servizos Sociais, Servizos Sanitarios, Centro educativo, Garda Civil):

Como persoa responsable da tramitación deste protocolo..., diríxome a vostede co obxecto de lle comunicar que, logo da recepción dunha posible situación de violencia de xénero que está a sufrir unha adolescente, solicitamos a súa colaboración para:

☐ Recompilar toda a información posible.
☐ Solicitar o seu apoio técnico
☐ Outros motivos: ...

Por esta razón, convócoo/a a unha reunión urxente que se realizará o próximo día... (día/mes/ano), ás ... (horas), no ... (lugar), co obxecto de ofrecerlle a información oportuna sobre a situación e solicitar a súa colaboración nalgúns aspectos do protocolo que se está a desenvolver.

Así mesmo, será informado/a puntualmente das actuacións que se desenvolvan e que poidan requirir do seu coñecemento para a adopción de actuacións que complementen o protocolo posto en marcha.

....., de de

Sinatura

Recibín e fun informado/a

(persoa responsable da tramitación)

(sinatura da persoa da que se solicita colaboración)

ACTUACIÓNS

Se unicamente existen sospeitas e cando se considere que sería bo realizar tarefas reeducativas e socializadoras co e coa menor e/ou coas súas respectivas familias, sería conveniente derivar, si se estima necesario e previo consentimento do pai/ nai/ titores, ós servizos sociais de atención primaria que traballarán conxuntamente cos ámbitos sanitarios e educativos para realizar:

- valoración biopsicosocial
- plantexarán e favorecerán a toma de decisións para iniciar cambios na situación e previr novas situacións de violencia
- ofertarán a atención ós problemas físicos/psíquicos e sociofamiliares
- ofertarán seguimento

Neste sentido, os profesionais de servizos sociais representan unha figura de enlace esencial no proceso de atención, pero é importante ter en conta que a derivación a un recurso non debe ser considerada como o fin da actuación e que o seguimento conxunto da alumna e do alumno no centro escolar é esencial.

Respecto o menor que presenta condutas violentas, os servizos sociais poderán propoñer unha intervención socioeducativa sobre o menor, valorando nese caso os aspectos de carácter social, persoal e familiar que considere relevantes en orde a dita intervención, mediante o establecemento de medidas

de intervención para modificar a súa conduta violenta e o ofrecemento dos recursos dispoñibles para o seu caso.

Non obstante, e sen prexuízo do indicado anteriormente, non debemos esquecer que existe unha obriga legal de por en coñecemento da autoridade xudicial a existencia de lesións ante a constatación de violencia ou malos tratos.

A lei orgánica 1/2004 de 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero establece no seu título III, sobre a tutela institucional, no seu artigo 32, sobre planes de colaboración que:

“Os protocolos, ademais de referirse ós procedementos a seguir, farán referencia expresa ás relación coa administración de xustiza, naqueles casos en que exista constatación ou sospeita fundada de danos físicos ou psíquicos ocasionados por estas agresións ou abusos”

Por outra banda, o artigo 262 da Lei de Axuizamento Criminal sinala que:

“Os que por razón dos seus cargos, profesións ou oficios tiveran noticia dalgún delito público, estarán obrigados a denunciálo inmediatamente ó Ministerio Fiscal, o Tribunal competente, ó Xuíz de Instrución e, no seu defecto, ó municipal ou funcionario de policía máis próximo ó sitio, si se tratara dun delito flagrante”

A fiscalía poderá, con carácter previo á acción xudicial, ordenar a realización de prediligencias de investigación, para recabar máis datos e información sobre os feitos denunciados e para a adopción de medidas de protección da vítima.

En canto que referido a menores, a Lei 3/2011 de 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, establece:

Principio de corresponsabilidade e deber de colaboración

“3. Toda persoa, e en especial que por razón da súa profesión ou función teña coñecemento dunha situación de risco ou posible desamparo dun ou dunha menor, e sen prexuízo de lle prestar o auxilio inmediato que precise, poñerá en coñecemento da autoridade xudicial ou do seu organismo administrativo competente, que garantirá a reserva absoluta”

OUTRAS CUESTIÓNS QUE COMO PROFESIONAIS DEBEMOS COÑECER.

A reforma do Código Penal.

O Código Penal eleva a idade do consentimento sexual ós dezaseis anos como a idade, por debaixo da cal, está prohibido realizar actos de carácter sexual cun menor. A realización de actos de carácter sexual con menores de dezaseis anos será considerada, en todo caso, como un feito delictivo, salvo que se trate de relacións consentidas cunha persoa próxima ó/á menor por idade e grao de desenvolvemento ou madurez. Por outra banda, tipifícase expresamente a conduta de facer presenciar a un/unha banda, tipifícase expresamente a conduta de facer presenciar a un/unha menor de dezaseis anos actos ou abusos sexuais sobre outras persoas.

Ademais a nova redacción do Código Penal recolle algunhas condutas delictivas na loita contra os abusos sexuais a menores en internet:

O que a través de internet, do teléfono ou de calquera outra tecnoloxía da información e a comunicación contacte cunha persoa menor de dezaseis anos e lle propoña concretar un encontro coa mesma ó fin de cometer calquera dos delitos descritos no artigo 183 e 189 sempre que tal proposta se acompañe de actos materiais encamiñados o achegamento. Este é o caso polo que unha persoa, de forma deliberada, faise amigo/a dun/dunha menor ou establece unha relación ou un control emocional a través de medios informáticos, para ter contacto sexual en liña ou un encontro físico co obxectivo de cometer abuso sexual.

O que a través de internet, do teléfono ou de calquera outra tecnoloxía da información e da comunicación contacte cunha persoa menor de dezaseis anos e realice actos dirixidos a embaucar para que lle facilite material pornográfico ou lle mostre imaxes pornográficas nas que se represente ou apareza unha persoa menor. Este suposte refírese á explotación de imaxes realizadas coa pornografía infantil e a exposición a este tipo de material.

E con respecto ó menor infractor?

A LO 5/2000, de 12 de xaneiro, establece a regulación da responsabilidade penal dos menores.

Esta Lei está asentada en dous principios básicos

- en primeiro lugar, no carácter primordial da intervención educativa, que transcende tódolos aspectos da regulación xurídica, polo que as medidas teñen un carácter preventivo-especial e están orientadas cara á efectiva reinserción e o interese superior do menor
- en segundo lugar, a posibilidade de esixir esa responsabilidade que se concretou nos catorce anos de idade, faise na convicción de que as infraccións cometidas polos menores desa idade son en xeral irrelevantes e que, nos escasos supostos en que aquelas poden producir alarma social, son suficientes para darlles unha resposta igualmente adecuada os ámbitos familiar e asistencial civil, sen necesidade da intervención do aparato xudicial sancionador do Estado.

Como consecuencia do antedito estas medidas deben sempre ter en conta:

- O carácter sancionador- educativo das medidas aplicadas ós menores infractores
- Recoñecemento das garantías e das especiais esixencias do interese superior do menor
- A flexibilidade na adopción e execución de medidas aconselladas polas circunstancias do caso concreto
- As competencias das entidades autonómicas e dos equipos de atención a menores para a execución das medidas

Establécese o límite dos catorce anos de idade para lles esixir este tipo de responsabilidade sancionadora ós menores de idade penal e diferéncianse, no ámbito de aplicación da lei e da gradación das consecuencias polos feitos cometidos, dous tramos, de catorce a dezaseis e de dezasete a dezaioito anos, por presentaren un e outro grupo diferenzas características que requiren, dende o punto de vista científico e xurídico, un tratamento diferenciado. A comisión de delitos que se caracterizan pola violencia, intimidación ou perigo para as persoas constituirán unha agravación específica no tramo dos maiores de dezaseis anos.

A aplicación desta lei ós maiores de dezaioito anos e menores de vinte un prevista no artigo 69 do C. Penal vixente, poderá ser acordada polo xuíz/a atendendo as circunstancias persoais e ó grao de madurez do autor, e a natureza e gravidade dos feitos.